

Vergaderjaar 2008–2009

31 753

Rechtsbijstand

Nr. 2

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2008

Tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer van heden over de gesubsidieerde rechtsbijstand, heb ik toegezegd de maatregel om tot een betere afstemming tussen publiek en privaat gefinancierde rechtsbijstand te komen, te willen heroverwegen, indien de hiermee beoogde besparing op een andere wijze kan worden gerealiseerd.

Ik meldde u al dat de financiële effecten van de maatregelen om tot een proactieve geschiloplossing door de overheidsinstanties te komen, behoudend zijn begroot. Mede gelet op de praktische suggesties van het lid Heerts aangaande het in een vroeg stadium telefonisch contact zoeken met burgers en informeel overleg tussen bestuursorganen en burgers, meen ik dat door intensivering van de inspanningen de besparing structureel circa 25% hoger kan uitvallen dan de oorspronkelijke raming.

Verdere dekking wil ik realiseren door een verhoging van het minimale financieel belang en een aanpassing van het bereik van toevoegingen bij vreemdelingenbewaring.

Verhoging minimale financieel belang

Indien het op geld waardeerbaar belang van een rechtzoekende in een zaak lager is dan een vastgesteld bedrag wordt in beginsel geen toevoeging verstrekt; alleen reële rechtsbelangen behoren door de overheid te worden gefinancierd. De hoogte van het bedrag varieert nu van € 90 voor een lichte adviestoevoeging tot € 180 voor een proceduretoevoeging en € 360 voor een toevoeging in een cassatiezaak. Deze bedragen zijn nog nooit aangepast aan de inkomensontwikkeling (indexering sinds 1994: circa 40%) en houden evenmin rekening met het ontstaan van een veelheid aan alternatieve vormen van geschilbeslechting (klachten- en geschillencommissies). Het is zeker bij eenvoudige geschillen niet altijd nodig om een advocaat in te schakelen of een rechterlijke procedure te starten. Het gebruik van alternatieve vormen van geschilbeslechting wil ik verder stimuleren. De maatregelen aangaande de versterking van de diagnose en

triage rol van het juridisch loket sluiten hierop aan. Ophoging van het minimale financieel belang doet ook recht aan de eigen verantwoordelijkheid van de burger om primair zoveel mogelijk zelf een oplossing te vinden voor het probleem en relatief eenvoudige zaken niet onnodig te juridiseren. Een ophoging van de bedragen, naar € 250, € 500 respectievelijk € 1 000, levert structureel een besparing op van circa € 3 miljoen.

Aanpassen bereik toevoegingen vreemdelingenbewaring

In het kader van de vreemdelingenbewaring, kan de vreemdeling – indien de rechter het beroep tegen de oplegging van de vreemdelingenbewaring ongegrond heeft verklaard – op ieder gewenst moment een vervolgberoep instellen en wordt op last van de rechter een toevoeging verstrekt. Voor een ambtshalve toevoeging in een vervolgberoep krijgt de advocaat telkens het volledige bedrag terwijl de advocaat in de praktijk weinig activiteiten hoeft te verrichten. Het rechtsbelang is immers veelal hetzelfde en de feiten zijn bekend. Vaak doet de rechter de vervolgberoepen af zonder zitting, zodat de advocaat ook daar geen werkzaamheden hoeft te verrichten. Om de beloning van advocaat beter te laten aansluiten bij de daadwerkelijke werkzaamheden, zal bij vervolgberoepen het aantal vergoedingspunten worden teruggebracht van 4 naar 1 punt. Op het moment dat er wel een zitting plaatsvindt en de advocaat daadwerkelijk verschijnt, komt hij in aanmerking voor een zittingstoeslag. Deze maatregel levert een structurele besparing op van circa € 3,3 miljoen.

Verlengen piketfase

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om nog specifiek in te gaan op een aantal door uw Kamer gestelde vragen betreffende de maatregel «verlengen piketfase».

De suggestie dat hierdoor het beginsel van *equality of arms* in de beginfase van een strafzaak onder druk komt te staan doordat de verdediging haar werkzaamheden veel later zou kunnen aanvangen, acht ik niet terecht.

De verdachte kan in de fase van inbewaringstelling nog steeds een beroep doen op de kosteloze bijstand van een advocaat maar nu – zoals nu al het geval is voor de fase van invezekeringstelling – van een piketadvocaat. De minder draagkrachtige verdachte die tussentijds is heengezonden in afwachting van zijn strafzaak of wiens voorlopige hechtenis is geschorst kan aanspraak maken op een reguliere straf toevoeging.

Door de verlenging van de piketfase verschuift een deel van de werkzaamheden van de last naar de piketfase, bijvoorbeeld de zitting van de raadkamer. Dat betekent dat de vergoeding in overeenstemming met deze extra werkzaamheden zal worden aangepast.

De door een aantal van uw leden geuite zorg dat de maatregel zal leiden tot vertraging en kwaliteitsverlies, omdat sprake zal zijn van meerdere advocaten, deel ik niet. Wel zal ik de werking van deze maatregel in de praktijk nauwlettend volgen.

In de eerste plaats zal de verdachte in veel gevallen verzoeken om bijstand van de advocaat die hem ook al in een eerdere fase van het onderzoek heeft bijgestaan. In een aantal gevallen zal de zaak inderdaad worden overgedragen aan een andere advocaat. Dat doet aan de rechtsbescher-

ming en de kwaliteit daarvan naar mijn mening echter niets af. Bovendien vindt ook in de huidige situatie – los van deze maatregel – regelmatig overdracht van zaken tussen advocaten plaats.

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak

(bedragen x € 1,0 mln.)

§	maatregel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
4.1	proactieve overheid	2,2	4,2	6,1	9,0	9,0	9,0	9,0
4.2	«verzekeringsstelsel»				-	-	-	-
4.3.a	echtscheidingsproblematiek/regierechter			0,4	1,5	2,7	4,0	5,2
4.3.b	normering kinderalimentatie			0,8	1,2	1,4	1,6	1,7
4.4	ambtshalve toevoeging bij gevangenhouding			4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
4.5,	diagnose en triage, andere route							
4.10	consumentenzaken		5,6	7,6	8,4	8,6	8,8	8,8
4.6	multitoevoeging/beperking anticumulatie	1,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
4.8	proceskostenveroordeling bestuursorganen	0,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
4.9	doorberekening kosten			5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
overige								
*	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	
aan- passen bereik toe- voe- gingen in vreemdelingenbewaring ver- hoging eis financieel belang		3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	
		3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	
	totaal	9,7	26,2	40,3	45,5	47,1	48,8	50,1

In de structurele situatie (vanaf 2015) telt deze invulling van de taakstelling niet op tot € 12 mln. Dit is echter niet noodzakelijk, omdat bovenstaande maatregelen al met ingang van 2010, dus 2 jaar eerder, besparingen opleveren. De besparingsverliezen in de eerste jaren kunnen dan ook binnen dezelfde tijdspanne als het oorspronkelijke voorstel financieel worden gedekt.